

Ympäristöministeriö
Kirjaamo, kirjaamo.ym@gov.fi

Lausuntopyyntö VN/35657/2024, 8.4.2026

Luonnos hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamiseksi (ilmanlaatudirektiivi)

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoa hallituksen esityksestä ympäristönsuojelulain muuttamiseksi. Ilmanlaadusta ja sen parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2008/50/EY) muutoksen (EU) 2024/2881 kansallinen täytäntöönpano edellyttää muutoksia ympäristönsuojelulakiin. Tavoite on parantaa ilmanlaatua EU:n alueella jo vuoteen 2030 mennessä.

Lupa- ja valvontaviraston Ympäristöosasto antaa seuraavan lausunnon asiaan.

Lausunto

Ilmanlaadun seurannan järjestäminen seuranta-alueilla ja keskimääräisen altistumisen alueyksiköissä (142 a §)

Ilmanlaadun seuranta-alueet on määritelty valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta (79/2017). Ilmanlaadun seuranta-alueiden jakoon ei hallituksen esityksessä esitetä muutosta NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, SO₂, raskasmetallien ja bentso(a)pyreenin osalta. Lyijyn, hiilimonoksidin ja bentseenin osalta nykyisten seuranta-alueiden määrä ylittää kuitenkin uudistetun ilmanlaatudirektiivin vaatimustason. Näiden epäpuhtauksien osalta seuranta-alueiden määrää voidaan vähentää.

Kannatetaan seurannan järjestämistä seuranta-alueella hallituksen esityksen mukaisesti. Seuranta-alueiden määrää ei tule kasvattaa yli ilmanlaatudirektiivin vaatimustason.

Keskimääräisen altistumisen alueyksiköt muodostetaan uutena Suomessa. Uudistettu direktiivi edellyttää nykyistä laajempaa seurantaa keskimääräisen altistumisen vähentämiseksi.

Hallituksen esityksessä ehdotettu keskimääräisen altistumisen alueyksikön käsite tukee ilmanlaatudirektiivin tavoitteita väestön pitkäaikaisen altistumisen paremmasta seurannasta. Esityksessä on kuitenkin jätetty alueyksiköiden lukumäärä ja rajaus toimeenpanovaiheessa ratkaistavaksi. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että alueyksikkömallia toimeenpantaessa on tärkeää noudattaa pidättyvää ja tarkoituksenmukaista linjaa, jotta esityksen tavoitteet toteutuvat ilman tarpeetonta hallinnollista kuormitusta tai järjestelmän monimutkaistumista. Hallituksen esityksen määritelmän mukaan keskimääräisen altistumisen alueyksikön tarkoituksena on kuvata väestön altistumista ilman epäpuhtauksille edustavasti ja tilastollisesti luotettavasti. Liian

suuri alueyksiköiden määrä voi heikentää altistumisen edustavuutta ja lisätä epävarmuutta mittaus- ja mallinnustuloksissa. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että hallinnollisen tehokkuuden kannalta alueyksiköiden määrän tulisi pysyä maltillisena. Lupa- ja valvontavirasto pitää perusteltuna, että keskimääräisen altistumisen alueyksiköt määriteltäisiin riittävän laajoiksi ja väestön altistumisen kannalta yhtenäisiksi, lukumäärältään selvästi rajatuiksi, hallinnollisesti yksinkertaisiksi ja pysyviksi. Alueyksiköitä ei tule muodostaa enempää kuin altistumisen arviointi ja EU-raportointi edellyttävät.

Ilmanlaadun hallinta (144 §)

Lupa- ja valvontavirastolle esitetään uutta tehtävää ja vastuuta huolehtia, että viranomaiset, joilla on tosiasiallisia mahdollisuuksia vaikuttaa ilmanlaatuun tekevät yhteistyötä ja yhteensovittavat ilmanlaadun hallintatoimet. Yhteistyöhön kutsuttavia viranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto, kunta tai kunnat sekä elinvoimakeskus. Tarpeen mukaan myös ympäristöministeriö kutsutaan mukaan yhteistyöhön. Tällä selkiytetään kunnan osalta vastuuta silloin, kun kunta ei kykene omin toimin vaikuttamaan ilmanlaatuun.

Kannatetaan annettavaksi valtioneuvon asetus, jossa voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmanlaadun hallinnasta ja siihen liittyvistä vastuista.

Ilmansuojelusuunnitelman laatimisvelvollisuus (145 §)

Esitetään, että Lupa- ja valvontaviraston johdolla ja yhteistyössä muiden ilmanlaadun hallinnasta vastaavien viranomaisten kanssa ratkaistaan, koskeeko ilmansuojelusuunnitelman laatimisvastuu yhtä viranomaista vai onko useiden viranomaisten laadittava yhteinen ilmansuojelusuunnitelma. Esityksen mukaan ilmansuojelusuunnitelmien laatiminen Lupa- ja valvontaviraston johdolla yhdenmukaistaa ja nopeuttaa toimenpiteitä.

Kannatetaan Lupa- ja valvontaviraston johtavaa tehtävää ilmansuojelusuunnitelman laatimisessa silloin, kun ilmansuojelusuunnitelman laatimisvastuu koskee useaa viranomaista.

Muut kommentit

Lupa- ja valvontavirastolle esitetään johtavaa roolia eri viranomaisten välisen yhteistyön ja vastuiden koordinoinnissa silloin, kun toimeenpanovaltuuksia on useammalla taholla sekä olemaan selvillä ilmanlaadusta Suomessa. Käsityksemme mukaan Lupa- ja valvontaviraston on tarpeen osallistua myös tarpeellisessa määrin ilmanlaadun seurantakokouksiin Suomessa ja antaa tarvittaessa lausuntoja ilmanlaadun tarkkailuista. Osallistuminen ilmanlaadun seurantakokouksiin on tarkoituksenmukaista keskittää alueisiin, joilla on haasteita ilmanlaadun seurannassa, esim. suuret päästöt tai uusia

toimijoita. Lupa- ja valvontaviraston tulevaa työmäärää on lisääntyvien tehtävien vuoksi vaikea arvioida ennalta. Resurssien riittävyys Lupa- ja valvontavirastossa muutosten vuoksi tulisi varmistaa.

Yhdyskunnat ja infra yksikkö, päällikkö Sari Myllyoja (ratkaisija)

Energiantuotannon ja infran valvonta ryhmä, yli-insinööri Minna Koskinen (esittelijä)

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/68016/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/68016/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Myllyoja Sari 06.05.2026 08:42

Esittelijä Koskinen Minna 06.05.2026 08:43